

KANSALLISEN EDISTYSPUOLUEEN VAALIJULKAISUJA
v. 1930 N:o 4

VALTIOLLINEN ASEMA

PRESIDENTTI K. J. STÅHLBERGIN PUHE,
PIDETTY KANSALLISEN EDISTYSPUOLUEEN
VAALIKOKOUKSESSA HELSINGISSÄ
7. 9. 1930

HELSINGISSÄ 1930
HELSINGIN UUSI KIRJA PAINO OY

Kansalaiset!

Kun kansamme nyt taas käy valitsemaan itsellensä eduskuntaa, joka perustuslain mukaan valtiopäiville kokoutuneena edustaa Suomen kansaa, kiintyvät katseet luonnollisesti niihin tehtäviin, mitkä valittavalla eduskunnalla on edesssä.

Yksilläkin valtiopäivillä, saatikka kokonaisena kolmivuotiskautena tulee eduskunnan käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi joukko erilaisia asioita lainsäädännön sekä valtiotalouden järjestämisen ja tarkastuksen alalla, mitkä hallituksen esityksien, mitkä eduskunnassa vireille pantujen aloitteiden johdosta. Niihin erityisiin asioihin, joita ensi valtiopäiville tai ensi kolmivuotiskautena on odotettavissa ja joita kutakin on kiireellisyytensä ja tärkeytensä mukaan koetettava saada onnelliseen ratkaisuun, en nyt aio ryhtyä. Sen sijaan pyydän saada esittää muutamia ajatuksia siitä lähtökohdasta, josta valittavan eduskunnan on käytävä tehtävänsä, siitä yleisestä perustuksesta, jolta tätä tehtävää on suoritettava.

Valtionvastaisen toiminnan tukahduttamista koskeva lainsäädäntöasia olisi saatava ratkaistuksi.

Lähestyvät uudet vaalit aiheutuvat, kuten tietty, siitä, että kaksi kommunistien toiminnan vastustamista tarkoittavaa lakia, jotka tullaksensa lopullisesti hyväksytyiksi olisivat olleet julistettavat kiireellisiksi viidellä kuudesosalla annetuista äänistä, ei saanut siihen riittävää kannatusta, vaan jäi lepää-

mään yli vaalien. Samassa tarkoituksessa oli jo aikaisemmin säädetty muutos yhdistyslakien ja viime valtiopäivillä hyväksyttiin myöskin, sittenkuin ensin kirjapainoihinkin kohdistettu ehdotus oli muutettu rikoksenteijöitä kohtaavaksi, painovapauslain tiukentaminen ja edelleen säädettiin kunnallisen vaalikelpoisuuden muuttaminen. Sitävastoin vastaavan muutoksen tekeminen valtiolliseen vaalikelpoisuuteen jäi mainitusta syystä ratkaisematta ja tämän johdosta myöskin ehdotus väliaikaiseksi tasavallan suojelulaiksi, joka ehdotus muuten olisi voinut tulla hyväksytyksi. Viimeksimainitut kaksi lakiehdotusta ovat nyt ensi valtiopäivillä käsiteltävinä ja voivat tulla laiksi, jos niitä sellaisina kuin ovat viime valtiopäivillä hyväksytyt lepäämään, kannattaa vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä. Jos taas asiasta tehdään uusia perustuslakia koskevia ehdotuksia, niin näiden hyväksymiseen ennen uusia vaaleja vaaditaan taas viiden kuudesosan enemmistöllä kiireelliseksi julistaminen ja sitten kahdella kolmasosalla hyväksyminen.

Se valtionvastaisen toiminnan tukahduttamista koskeva lainsäädäntöasia, joka siten jo on ja saattaa vielä uusilla ehdotuksillakin tulla vireille, olisi ensi valtiopäivillä saatava lopullisesti ratkaistuksi ja ppis päiväjärjestyksestä.

Viime valtiopäivilläkin katsottiin kaikilla tahoilla paitsi kommunistien itsensä tarpeelliseksi varustaa valtiovalta entistä tehokkaammilla aseilla kommunistien vaarallista ja turmiollista toimintaa vastaan, vaikka ei suinkaan nykyinen lainsäädäntökään jätä valtiota ja yhteiskuntaa hetikään turvattomaksi. Mutta tämän asian ratkaisun tekee välttämättömäksi ja erityisen kiireelliseksi se, että asia ratkaisematta vireillä ollen myrkyttää valtiollista ilmapiiriä, vaikuttaa varsin tuhoisasti oikeusjärjestyksen ja kansanvaltaisen valtiosääntömme tehoon ja sen kautta

yleensä häiriytymättömään ja menestykselliseen kansalais-, kunnallis- ja valtioelämään.

Lainvastaiset keinot kommunismin tukahduttamiseksi.

Onhan kommunismin tukahduttamiseksi, sen tukahduttamisen nimissä ja varjolla ryhdytty käyttämään lainvastaisia keinoja. On vastoin selvää lakia omavaltaisesti ryhdytty loukkaamaan valtiosäännön turvaamaa omistusoikeutta ja henkilökohtaista vapautta ja koskemattomuutta, häiritsemään laillisten tuomioistuinten toimintaa, kohtelemaan väkivallalla tai väkivallan uhkauksilla laillisia viranomaisia, häiritsemällä kunnallishallinnon säännöllistä menoa. Valtiollista äänioikeutta syrjäytetään omavaltaisesti ja lain turvaamaan vaalitoimintaan koetetaan vaikuttaa ainakin uhkauksilla, jota ei tehty edes venäläisen sortovallan aikoihin. Laillisen kansaneduskunnan jäseniä kohdellaan ja valiokuntain työtä häiritään väkivallalla ja itse eduskuntaakin vastaan heitetään uhkauksia, että jollei se tottele syrjästä tullutta komentoa, niin yleistä äänioikeutta on käytetty viimeisen kerran, niin löydetään kyllä joku toinen tie, kutsuttakoon tätä fascismiksi tai miksi tahansa.

Kaikki tämä saa osakseen ymmärtämystä ja puolustusta, tarkoitusperän, kommunismin vastustamisen, näytään antavan pyhittää mitkä keinot tahansa.

Ilmeisesti moinen menettely, sen hyväksyminen ja puolustelu turmelee järjestetyn yhteiskuntaelämän perusteita ja kansan oikeuskäsitteitä, heikontaa lain kunnioitusta, vetää alas viranomaisten, tuomioistuinten ja koko valtion arvovaltaa, höllentää yhteiskunnallisen järjestyksen siteitä ja yllyttää muihinkin omavaltaisuuksiin ja väkivallantöihin, vaikeuttaen siten ennestäänkin peloittavan rikollisuuden vastustamista.

Kuinka pitkälle meillä kommunisminvastaisen lainsäädäntöasian vireillä ollessa on jouduttu sillä

luisuvalla pinnalla, johon vasta viittasin, näkyy siitä, että julkisuudessaakin on puhuttu "eräänlaisesta valankumouksesta" ja että yksityisesti kai vähän kukin on kuullut lainvastaisia tekoja puolusteltavan sillä, että kun lakeja ei noudateta, niin nythän on kansannousu, kapina taikka nythän on vallankumous jo tapahtunut, niin että on naurettavaa puhuakaan laillisuudesta ja vaatia lakien noudattamista.

Alennustilaan joutunut oikeusjärjestys on taas saatettava arvoonsa.

Tuollaisten oppien turmiollisuus on ilman muuta selvä, siitä puhumattakaan, että ne ovat paikkansa pitämättömät -ja ilmaisevat hämmästyttävän puutteellista käsitystä oikeusjärjestyksen elinvoimasta nykyajan järjestyneessä valtiossa. Ponnistelihan Venäjän maailmanvaltakin vuosikymmeniä Suomen oikeusjärjestyksen hävittämiseksi. Mutta siitä huolimatta, että sen sortovallan onnistui estää ja lamauttaa yksityisten lakien toteuttaminen, saaden silloinkin osakseen "ymmärtämystä", niiden velvoittava voima pysyi ja oikeusjärjestyksemme säilyi, niin että itenäisen Suomen olot voitiin sen vanhalle pohjalle perustaa. Ja kun punaisten kapinan aikana suurimassa osassa Suomea koko laillinen oikeusjärjestys syrjäytettiin, niin ei senkään sortovallan onnistunut oikeusjärjestystä hävittää, vaan sorron poistuessa se oli valmiina, sen kestäväälle perustukselle voitiin uuden Suomen rakennus luoda. Sillä kummallakaan kerralla ei Suomen kansa tahtonut oikeusjärjestystänsä hylätä ja siitä luopua. Olen vakuutettu, että niin kävisi lopulta nytkin kaikista yrityksistä huolimatta.

Mutta niinkin ollen jatkuva laittomuus ja laittomuuden kannattaminen tuottaa turmiota häiriten sisäistä rauhaa ja turvallisuuden tunnetta, hävittäen taloudellisen, henkisen ja yhteiskunnallisen kehityk-

sen mahdollisuuksia sekä järkyttäen kansamme saattamaa luottamusta oikeusvaltiona.

Alennustilaan joutunut oikeusjärjestys on taas saatettava arvoonsa ja voimaansa. Siihen ei riitä, että noudatetaan vain sellaisia lakeja ja silloin kuin kukin haluaa taikka että pyritään taas laillisiin oloihin, mutta lakia rikkomalla. Nykyajan oikeusvaltiossa ei voida luopua siitä vaatimuksesta, että kulloinkin laillisesti voimassa olevaa lakia on noudatettava ja että muutoksiakin siihen voidaan tehdä vain laillisessa järjestyksessä.

Onhan oikeusjärjestys välttämätön nykyaikaiselle yhteiskunnalle, samaten kuin ilmakehä elävälle olenolle.

Tavallisissa oloissa oikeusjärjestys menee säännöllistä menoansa täyttäen tärkeän tehtävänsä yksityisen ja julkisen elämän perustuksena. Mutta jos rikollisuus jonakin aikana tai jollakin alalla paisuu tavattoman suureksi, saattaa sen hillitseminen ja oikeusjärjestyksen voimassa pitäminen tulla tärkeäksi yhteiskuntatehtäväksi. Ja vielä arveluttavammaksi käypi asia, jos lainvastaisia tekoja käytetään itsensä hyviä ja oikeutettuja tarkoituksia varten, jos niitä muidenkin kuin rikollisten aineiden taholla ymmärretään, hyväksytään ja kannatetaan, vieläpä laillisen järjestyksvallankin käsi ja rikosten rangaistukseen saattaminen herpautuu. Ollen toiselta puolen osoituksena arveluttavasta oikeuskäsitteiden sekaannuksesta, tämä toiselta puolen vuorostaan tuottaa kansalle ja kansalaisille sellaista vauriota, kuin vasta mainitsin. Silloin eivät lainvastaiset teot enää ole verrattain viattomia sivuilmiöitä, vaan oikeusjärjestyksen puolustaminen ja voimassa pitäminen käy, toisten tärkeidenkin asiain edellä, pääasiaksi kansan elämässä.

On esiintynyt myöskin hyökkäyksiä kansanvaltaista valtiosääntöä vastaan.

Kommunismien vastustamisen yhteydessä, nimissä ja varjolla on esiintynyt myöskin hyökkäyksiä Suomen kansanvaltaista valtiosääntöä vastaan. Samalla kuin vakuutetaan, ettei tahdota mitenkään järkyttää tätä valtiosääntöä, kannatetaan sen vakuuttamien oikeuksien rikkomista ja esitetään enemmän tai vähemmän peitetyillä uhkauksilla höystettyjä vaatimuksia sitä vastaan, erityisesti vaatimuksia kansaneduskunnan toiminnan muuttamisesta ja sen aseman syrjäyttämistä.

Mainitakseni ensin pari vähemmän periaatteellista muutosta, joihin tällöin on viitattu, on esim. ehdotettu, että eduskunnassa aloiteoikeutta rajoitettaisiin ja valiokuntain vaikutusta supistettaisiin. Mitään parempia tuloksia eduskuntatyöstä ei käsittäkseni kuitenkaan siten saavutettaisi. Ei kummastakaan, nykyisestä aloiteoikeudesta ja valiokuntakäsittelystä, ole todellista haittaa, kun aloitteiden tarkastusta nyt on täydennetty ja sekä aloitteiden että valiokuntaehdotusten hyväksyminen kuitenkin riippuu eduskunnasta sekä lainsäädäntöasioissa edelleen tasavallan presidentistä. Mutta kokemus on kyllä osoittanut niistä saattavan olla, vaikka poikkeuksiakin on sattunut, todellista hyötyä kelvollisten tulosten aikaansaamiseksi. Erityisesti asiallisia hyvin harkittuja korjauksia, joita kyllä useinkin voidaan tarvita, vaikka hallituksen esitykset olisivat paremminkin valmistetut kuin ne nyt useinkin ovat, on paljon enemmän mahdollista aikaansaada valiokunnassa ja valiokuntavalmistelun nojalla kuin eduskunnan täysistunnossa. Eduskunnan lainsäädäntötyön pätevyyttä valiokuntain tehokas valmistelu on omansa suuresti edistämään, varsinkin jos valiokunnat oppivat vielä nykyistä enemmän olemaan hallituksen esityksiä turhaan repostelematta.

Mutta muutosvaatimukset eivät suinkaan koske ainoastaan käytännöllisiä yksityiskohtia, vaan kohdistavat myös ja etupäässä eräisiin voimassaolevan valtiosäännön perusteihin.

Näihin perusteihin kuuluu

yleinen ja yhtäläinen äänioikeus,

joka on meillä ollut jo neljännesvuosisadan, mutta nyt, oikein julkaistuissa ohjelmissa, vaaditaan poistettavaksi. Vaaditaan äänioikeus rajoitettavaksi vain välitöntä veroa maksaviin ja siis, kun näiden piiri on verrattain rajoitettu, poistettavaksi monilta sadoilta tuhansilta, ennestään täysivaltaisilta, kaikin puolin nuhteettomilta kansalaisilta. Tämä olisi sellainen taka-askele, että siihen ei mielestäni mitenkään voida suostua.

Yleisen äänioikeuden merkitys kansan yhteenkuuluvaisuuden kasvattajana ja siten valtion arvovallan ja lujouden kannattajana, on siksi suuri, että se on yleensä pidetty välttämättömänä nykyisissä sivistysvaltioissa. Sitä meidänkin on suureksi osaksi kiittämisen muun muassa siitä, että meillä jo vuosikymmenen rikollisen kapinavuoden jälkeen on järjestynyt työväestö, joka ei ole välinpitämätön saattikka vihamielinen voimassa olevalle oikeusjärjestykselle ja valtiosäännölle, vaan niihin todella kiintynyt ja valmis niitä lujasti puolustamaan. Tämä tosiasia ja sen osoittama selventynyt käsitys oikeusjärjestyksen ja laillisten olojen tärkeydestä työväestölle niinkuin koko kansallemmekin on mielestäni arvokkaampia tuloksia viime vuosikymmenen kehityksestä. Niiden, jotka tahtovat asettaa järjestyneen työväestön sellaisenaan isänmaallisuuden vastakohdaksi, olisi vain katsottava esim. Ruotsia, Tanskaa ja Englantia nähdäkseen, että nykyaikainen sosialidemokratia, niin eri mieltä kuin sen kanssa useista asioista oltaneekin, voi olla ja on erinomaisen tärkeä

tekijä yhteiskunnassa sekä yhteiskuntajärjestystä ja valtiota tukemassa.

Nykyisessä eduskunnassa ei ole, muutoksia vaa-
dittaessa, nähty muuta kuin puoluejuonitteluja ja
lehmäkauppoja.

Tällöin ei käsitetä, että

järjestettyjen puolueiden

yhteistoiminta ja sovittelu niiden kesken on erin-
omaisten tärkeä kansan yleistä käsitystä vastaavien,
kansan yleisiä tarpeita parhaiten tyydyttävien tulosten
aikaansaamiseksi.

Jos mieli valtioelämän parhaiten edistää kansan ja
kansalaisten menestystä ja kehitystä, täytyy niiden
eri ajatussuuntain, joita kansan keskuudessa on ole-
massa, päästä, mikäli ne eivät ole rikollisia ja lain-
vastaisia, kilpailemaan kannatuksesta ja sen mukai-
sesti yhteistoiminnassa toisten ajatussuuntain kanssa
vaikuttamaan kokonaisuuden eduksi. Puolueuo-
dostukset ovat kuin ovatkin, vioistaan huolimatta,
välttämätön ja hyödyllinen nykyajan valtiollisessa
elämässä, jollei tahdota asettua bolshevikien punaisen
tai muiden diktatuurimaiden mustan sortovallan kan-
nalle, joka väkivallalla estää kaikki muut kuin sorta-
jain oman puolueen.

Kuvaavaa kyllä, kerrottiin äskettäin sanomaleh-
dissä, kuinka Espanjassa, jossa perustettiin dikta-
tuuri aivan väliaikaisesti muutamassa kuukaudessa
järjestämään asiat, mutta jossa sitten tuota väliai-
kaisuutta jatkui vuodesta vuoteen, nyt, kun espan-
jalaiset ovat kyllästyneet diktatuuriinsa, asioita sään-
nölliselle kannalle palautettaessa, kovasti kaivataan
järjestettyjä puolueita, jotka diktatuuri oli hävit-
tänyt.

Julkinen puolue toiminta, jossa johtomiehet ovat
vastuunalaisia kannattajilleen ja itse puolueen me-
nestys ja tulevaisuus riippuvainen siitä, että se ei me-

nettele vastoin yleistä etua, ja niinikään puolueiden välinen sovittelu yleisistä asioista ovat kuitenkin koko joukon parempi yleisen edun kannalta kuin enemmän tai vähemmän tilapäiset ja salaperäiset juonittelut ja lehmäkaupat puolueiden ulkopuolella itsevaltuuttamaisa henkilöiden ja ryhmäin johdolla, jotka paljon helpommin voivat antautua seikkailuihin ja ajaa muitakin kuin julkituotuja, hyväksyttävii tarkoituksia tarvitsematta pitää silmällä vastuunalaisuutta säännöllisissä oloissa.

Myöskin Suomen valtiosäännössä nimenomaan

parlamentarismi,

jonka mukaan hallituksella tulee olla kansaneduskunnan luottamus ja sen tulee erota tuon luottamuksen menetettyään, uhataan hävittää maastamme.

Puutteesahan tuollakin hallitusjärjestelmällä kylä on, mutta eipä parempaa nykyajan tarpeita vastaavaa järjestelmää ole keksitty muissakaan Europan valtioissa. Se etu parlamentarismilla kaikissa tapauksissa on, että kansan kohtaloita ei voida johtaa vastoin sen omaa vakaata tahtoa. Ja jos vain vallanjako lainsäätävän ja hallitusvallan välillä on valtiosäännössä tarkoituksenmukaisesti järjestetty, niin kuin se meillä Suomessa on, niin kansaneduskunnan luottamuksen varassa toimiva hallitus on kyllä lujempikin, kuin sitä vastaan vallassa pysyttelevä. Kenenkä luottamuksen varassa sitten epäparlamentaarinen hallitus meidän oloissamme voisi pitkän päälle toimia niin, että, vaikka riippumattomana eduskunnasta, pystyisi olemaan myöskin vastuuttomista voimista riippumaton, pystyisi todella lujana täyttämään tehtävänsä, turvaamaan säännöllisen asiain menon ja kehityksen sekä valtion arvovallan.

Parlamentaarisen hallitusjärjestelmän täysin hyväksikäyttämiseen tarvitaan harjaantumista ja kokemusta. Sitä tietä päästään toivottavasti myös meillä

liian tiheistä hallituksen vaihdoksistakin, kunhan opitaan, että hallitusten ei tule turhaan erota sellaisen eduskunnan päätösten johdosta, joilla sitä ei ole tarkoitettu, eikä eduskunnan enemmistöjen antaa eroon johtavia epäluottamuslauseita, ennenkuin on selvillä, minkälaisen uuden hallituksen ne tahtovat ja voivat saada sijaan, niin että sillä on eduskunnassa riittävä kannatus.

Nykyisen eduskunnan ja valtiollisen elämämme on väitetty joutuneen rappiolle sentähden, että sitä ovat hoitaneet

ammattipoliitikot.

Kun tällaisina ilmeisesti on pidetty yleensä kaikkia, jotka ovat tähän asti toimineet eduskunnassa ja hallituksissa, on tietysti vaadittu, että sellaiset pois eduskunnasta ja asiat uusiin valtioelämässä turmelumattomiin käsiin.

Suotava tietysti on, että eduskuntaan yhä tulee uusiakin aineksia tuoden mukanaan entistä enemmän elämän eri aloilta kykyä, asiantuntemusta ja kokemusta. Mutta vasta sittenkuin itse ovat valtioasiain hoidossa mukana, hekin täysin oppivat, miten niitä on parhaiten hoidettava. Ja vasta sitten heidän muutkin kykynsä pääsevät täysin vaikuttamaan tässä tehtävässä, kun itse ovat siihenkin perehtyneet ja siinäkin saavuttaneet kokemusta.

Aivan toisin näyttävät kuitenkin ne, jotka esittävät mainittuja vaatimuksia eduskunnan puhdistamisesta, pitävän säännöllisiin valtioasioihin perehtymistä ja niissä saatua kokemusta tuiki tarpeettomana valtiopäivillä, jopa pahana vikanakin. Siitä viasta he, viime kuukausien näytteistä päättäen, itse tuntuvat olevankin perinpohjin vapaat.

Onhan menetelty ja kehoitettu menettelemään niinkuin ei olisi mitään käsitystä sellaisista valtioelämän aakkosista, kuin että uutta lakia, vaikka se olisi

jo päätettykin, on noudatettava vasta sen voimaan tultua; että vaalikelpoisuus on eri asia kuin äänioikeus ja että sen, mitä on ehdotettu säädettäväksi edellisestä, ei suinkaan tarvitse lain voimaan tultuaan, saatikka sitä ennen, koskea jälkimmäistä; että kunnallisista vaaleista säädetty muutos ei ensinkään muuta valtiollisista voimassa olevaa lakia; että syytetyllä oikeudenkäynnissä pitää saada olla asianajaja väkijoukon ryhtymättä tätä pahoinpitelemään; että äänioikeuden rajaksi ehdotettu verovelvollisuus on aivan eri asia kuin velvollisuus veroilmoituksen tekemiseen j.n.e.

Tuskinpa sellaista näytettä kykenemättömyydestä asiantuntevaan valtioasiain käsittelyyn on antanut ainoakaan järjestetty puolue, ainoakaan eduskunta parlamentaarisen kansanvallan aikana. Ja se saattaa hieman epäilemään, pystyisivätkö ne, jotka nyt tuomitsevat entisen eduskuntatyön kokonaan kelvottomaksi, itse, kaikista muista hyveistään huolimatta, toimittamaan yleiset asiat paremmin tai edes yhtä hyvin, kuin niitä tähän asti on lainkunnioituksen, asiantuntemuksen ja kokemuksen nojalla hoidettu. Ovatko julkisuuteen päästetyt luettelot eduskunnan uudistajain johtomiehistä omansa poistamaan tuon epäilyksen, en ota arvostellakseni.

Lähestyvät vaalit kai jo osoittavat, antautuuko Suomen kansa eduskuntaa valitessaan valtioasiain tuntemukseen ja kokemukseen nähden epäpätevyyden palvontaan, pahempaan kuin mistä mitään eduskuntaamme tähän asti on voitu moittia. Laaditut ehdokaslistat eivät siihen ainakaan viittaa.

Kelvottomaksi ja maallemme turmiolliseksi olemme viime kuukausina kuulleet umpimähkään julistetavan koko

eduskunnan ja sen toiminnan

itsenäisyytemme aikana. Onko tämä tuomio paikansa pitävä?

Siitä saanen antaa sananvuoron nykyisen hallituksen opetusministerille. Kolme vuotta sitten lausui — ja tuskinpa eduskunta sen jälkeen on paljonkaan huonontunut — tohtori Paavo Virkkunen "henkilönä, joka koko päättyvän kymmenvuotiskauden on ollut mukana parlamenttaarisessa elämässämme", muun muassa näin:

"Suomen parlamentarismi on kyennyt suorittamaan valtakuntamme perustusten luomisessa välttämättömiä tehtäviänsä, joiden merkitys jää pysyväiseksi". "Lakiasäättävänä valtiovaltana parlamenttimme on läpi vuosien suorittanut paljon luovaa työtä. Ennenkaikkea on koko valtioelämällemme perustavat lainsäädäntötoimet saatettu päätökseen". "Itsenäisyytemme vaatima lainsäädäntö, jolla uusia hallintolaitoksia on perustettu, on menestyksellä suoritettu. Eduskunnan muu erittäin laaja ja monipuolinen lainsäätämistyö tarjoaa tietenkin sellaisia tuloksia, jotka arvoltaan ovat erimittaisia". Mutta "varmaan on yleisarvostelu tavasta, millä nuori parlamentarismimme on kestänyt sille asetetut monet suuret koetukset lainsäädännön alalla, oleva myönteinen ja tunnustusta antava". "Sitä tunnustusta ei voida kieltää, että Suomen itsenäisyyden päättyneen kymmenvuotisjakson kuluessa parlamentarismimme on tulikokeensa suorittanut yleensä ja suurissa pääasioissa kunnialla." "Sama arvostelu on annettava, kun tarkastetaan eduskunnan toista tärkeintä tehtävää: valtakunnan raha-asioiden hoitamista. Erinomaisen suurista vaikeuksista, joita Suomessakin valtiovallalla oli voitettavina maailmansodan jälkiselvityksen vuosina, se kuitenkin on menestyksellä selviytynyt. Valtion rahatalouden hoitaminen niin, että kultakanta voitiin maahamme palauttaa, on käynyt mahdolliseksi eduskunnan määrätietoisella tukemisella. Että luottamus suuressa rahamaailmassa meitä kohtaan on vahvistunut, on tulos viimeisten vuosien finanssipolitiikasta, jonka suhteen eduskunnalla on ollut lopullinen määräämisvalta". "Suomen parlamentarismi on kahden päätehtävänsä suorittamisessa, valtakunnan lainsäädännön alalla ja valtioelämän hoitamisessa hyvin täyttänyt sille kuuluvat velvollisuudet."

Näin tohtori Virkkunen, moittien samalla, että sitä vastoin on tullut suoritetuksi heikommin kolmas

tärkeä tehtävä, takeiden hankkiminen valtiiovallan tarpeelliselle lujudelle.

Omasta puolestani en koko sinä vuosikymmenenä, joka nyt on puheena, ole ollut eduskuntatyössä mukana enkä sentähden voi tuntea sitä yhtä hyvin kuin eduskunnan jäsen ja monivuotinen puhemies. Mutta olen kuitenkin tullut siksi tarkasti, osaksi arvostelenkin, seuraamaan eduskuntatyötä ja sen tuloksia, että voin, vaikka eduskunnassa, niinkuin hallituksissakin on ollut heikkouksia, joita on koetettava korjata ja voidaan korjata nykyisen lainsäädännön puitteissakin, täydellä vakaumuksella yhtyä tohtori Virkusen antamaan yleiseen tunnustukseen, jolla eduskuntaa vastaan julistetun kelvottomuustuomion pätevyys ja todenperäisyys lienee riittävästi valaistua. Että nykyistä häiriötilaa ei ole toimeenpantu laillisen kansaneduskunnan toimesta ja puolesta, on niinkään ilmeistä.

Mitä oikeusjärjestyksestä ja sen noudattamisesta enemmän olen sanonut, pitää paikkansa myöskin valtiosäännöstä. Laittomat hyökkäykset, uhkaukset ja vehkeilyt sitä vastaan ovat torjuttavat. Sille valtiosäännölle, jonka kansamme on laillisessa järjestyksessä itsellensä säätänyt ja vielä varustanut erityisellä perustuslain pyhyydellä, on oltava uskollisia. Se on pidettävä järkähtämättä voimassa.

Muutoksia nykyiseen valtiosääntöönkin

kyllä voidaan tehdä perustuslain mukaisessa järjestyksessä, niinkuin valtiosääntö itsekin edellyttää, mutta yksityiskohtiakin koskevat muutosehdotukset ovat ilman sairaalloista kiihkoa tarkoin asiallisesti harkittavat, eikä ole ryhdyttävä mihinkään muutokseen, jota ei varmasti nähdä entistä paremmaksi. Ja mitä pääasioihin tulee, niin uskon tunnollisen harkinnan johtavan siihen, että Suomen kansa ei lähde seikkailemaan tietymättömille teille, vaan tahtoo edel-

leenkin pysyttää kansanvaltaisen valtiosääntönsä perusteet.

Lepäämään jätetyt lakiehdotukset.

Jos rauhaa ja turvallisuutta häiritsevät mielivallan, omavaltaisuuden ja väkivallan teot, oikeusjärjestyksen halventaminen sekä kansanvaltaista valtiosääntöä vastaan kohdistetut hyökkäykset ja sen perusteihin koskevat muutosvaatimukset tulisivat sellaisenaan asiallisen arvostelun alaisiksi, niin ne varmaankin jäisivät sanottavaa kannatusta vaille. Mutta nyt ne on kytketty kommunismin vastustamisen, lähinnä kommunisminvastaisen lainsäädännön yhteyteen. Niin kauan kuin sitä lainsäädäntöä koskeva asia on ratkaisematta vireillä, voidaan turmiollista toimintaa harjoittaa kommunismin tuhoamisen varjolla. Tuon asian taakse voidaan koettaa vetää sellaistaakin, mitä ponnistaisiin, jos se esiintyisi erikseen. Se on muodostunut verhoksi, jonka varjossa ja värittäminä voivat saada kannatusta lainvastaiset rikolliset teot sekä hyökkäykset ja vehkeet kansanvaltaista valtiosääntöä vastaan.

Jotta asiat taas saataisiin oikeaan valoonsa ja oikeisiin mittasuhteisiinsa, oikeusjärjestys ja kansanvaltainen valtiosääntö arvoonsa, häiriytynyt säännöllinen elämä sekä katkennut olojen kehitys taas jatkumaan, maamme maine, luottamus ja luotto entiselleen, johon kyllä kaikissa tapauksissa tarvitaan vaikeita ponnistuksia, olisi tuo verho saatava pois, kommunisminvastainen lainsäädäntö olisi ensi valtiopäivillä saatava lopulliseen ratkaisuun.

Niistä lakiehdotuksista, jotka lepäämään jätettyinä tulevat ensi valtiopäivillä käsiteltäviksi, olisi toinen, tasavallan suojelulakia koskeva, tullut hyväksytyksi jo viime valtiopäivillä, jos vain toisesta valtiopäiväjärjestystä koskevasta olisi selviydytty, ja niin tullee käymään nytkin. Edellisen ehdotuksen mukaan voi-

daan silloin, kun valtakuntaa uhkaa välitön vaara tai yleistä järjestystä on huomattavasti häiritty taikka yleinen järjestys ja turvallisuus on vakavasti uhattu, asetuksella säätää vaaran torjumiseksi tai järjestyksen turvaamiseksi välttämättömiä toimenpiteitä sen estämättä, mitä hallitusmuodossa on säädetty Suomen kansalaisen henkilökohtaisen vapauden turvasta, oikeudesta valita asuinpaikkansa ja kulkea paikkakunnasta toiseen, paino- ja kokouksivapaudesta sekä kotirauhasta ynnä kirje-, lennätin- ja puhelinsalaisuudesta. Tällaisten poikkeuksien myöntäminen on kyllä vakava asia sekkin, mutta poikkeustapauksissa ne saattavat olla tarpeen, valtuutuslaki tulisi olemaan voimassa vain 1935 vuoden loppuun ja sen nojalla annetut asetukset olisivat aina saatettavat eduskunnan hyväksyttäväiksi tai kumottaviksi.

Puheenalaisen lainsäädäntöasian ratkaisu riippuu kuitenkin toisesta lakiehdotuksesta.

Siinä ehdotetaan rajoitettavaksi valtiollista vaalikelpoisuutta sillä uudella säännöksellä, että vaalikel-poinen ei ole se, joka kuuluu sellaiseen yhdistykseen, järjestöön tai muuhun yhteenliittymään, joka toimii Suomen valtio- ja yhteiskuntajärjestyksen väkivaltaiseksi kumoamiseksi tai tarkoittaa tällaisen toiminnan edistämistä tai tukemista välillisesti tai välittömästi taikka joka kolmen lähinnä edellisen vuoden kuluessa on työskennellyt sellaisen yhteenliittymän hyväksi tai muulla tavoin edistänyt mainittuun tarkoitukseen tähtäävää toimintaa. Sellaista henkilöä ei saa olla ehdokaslistassakaan, mutta keskuslautakunnan päätös ehdokaslistan hylkäämisestä siitä syystä on alistettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jonne myöskin saa tehdä muistutuksia.

Siitä, että tällainen lakiehdotus vaikka siinäkin jo on korjattu pois joitakin hallituksen esityksen pahimpia kohtia, ei vastaa niitä vaatimuksia, joita tyydyttä-

välle lainsäädännölle lakiteknisesti ja yleisten oikeuseriaatteiden kannalta tulee asettaa, voi tuskin olla eri mieliä. Molemmissa suhteissa oli paljon parempi viime valtiopäivillä esiintynyt n. s. Kivimäen linjan lakiehdotus, vaikka sitäkin kyllä haittaa poikkeuslain leima. Ja valtiopäivillä voi luonnollisesti vielä tulla muitakin aloitteita.

Pahana vikana ehdotetussa säännöksessä on niiden perusteiden epämääräisyys, joilla vaalikelpoisuus menetetään, ja vieläkin enemmän tilaa mielivallalle avaa se, että vaalikelpoisuuden menettämistä ei jätetä tuomioistuimen ratkaistavaksi laillisella tuomiolla syytöntä turvaavan oikeudenkäynnin nojalla, jota ei voi korvata jäljestäpäin tuleva asiakirjoihin perustuva tarkastus korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Sen verran- kuin nyt voi päättää ei kuitenkaan ole sanottavia toiveita, että laadultaan tyydyttävä, lepäämään jäänyttä ehdotusta parempi lainsäädäntö asiasta saataisiin ensi valtiopäivillä aikaan.

Uutta hallituksen esitystä ei siinä tarkoituksessa liene saatavissa, koska nykyinen hallitus on niin tarttunut kiinni lepäämässä olevaan ehdotukseen, että ei voine siitä irtautua. Kaksi suurta puoluetta pitää kiinni lepäävästä ehdotuksesta jo sen johdosta, että niiden kannattamat hallitukset ovat asettuneet sen taakse. Viime valtiopäivillä eduskunnan enemmistökin on, joskin hallituspulan välttämiseksi, sen hyväksynyt. Laajoihin kansalaispiireihin on saatu istutetuksi käsitys, että lepäävät lakiehdotukset ovat sama kuin kommunismin tukahduttaminen ja ainoa lainsäädännöllinen keino siihen. Tätä harhakäsitystä on kai vaikea saada poistetuksi millään todisteluilla ja millään vaikka kuinkakin hyvillä muilla ehdotuksilla. Vihdoin on asia tavallaan lukossa senkin kautta, että kunnallislait jo on muutettu lepäävän ehdotuksen mukaisiksi. Jos mieli saada kommunisminvastaisen lainsäädännön asia kokonaisuudessaan ratkaisuun

muulla pohjalla, olisi välttämätöntä saada myös kunnallislait taas muutetuiksi. Mutta tähän olisi, siitä puhumattakaan, että saman lain ehtimiseen edestakaisin muuttelemiset eivät sellaisenaan ole suotavia, tuskin mahdollisuuttakaan, kun yksi kolmasosa eduskunnasta voisi saada kunnallislakeja koskevan uuden ehdotuksen yli vaalien ja viimeksi tehtyjen muutosten kannattajat arvattavasti eivät jättäisi sitä mahdollisuutta käyttämättä, vaikka en uskokaan eduskunnassa kenenkään tulevan pitämään suotavana nykyisen epäterveen, sekasortoisen tilanteen jatkumista käytettäväksi oikeusjärjestystä ja kansanvaltaista valtiosääntöä vastaan.

Lopulliseen ratkaisuun olisi koetettava päästä.

Lopulliseen ratkaisuun olisi kuitenkin, niinkuin sanottu, koetettava päästä. Se olisi saavutettavissa myös siten, että lepäämään jätetty lakiehdotus hyväksyttäisiin, vaikkakaan ei oivallisuutensa vuoksi, vaan perin arveluttavista vioistaan huolimatta. Kun tuo laki olisi säädetty ja kommunistien ärsyttävä esiintyminen sekä ainakin julkitulevat yhteenliittymänsä ja toimintansa vähentyisivät, tulisi toivottavasti tässäkin asiassa vähitellen mahdollisuutta asialliselle kiihkottomalle harkinnalle. Siihen vaikuttaisi luultavasti osaltaan laissa oleva aikarajoituskin. Senhän mukaan menettäisi vaalikelpoisuuden muun muassa se, joka kuulumatta sellaiseen yhteenliittymään, mikä toimii Suomen valtio- ja yhteiskuntajärjestyksen väkivaltaiseksi kumoamiseksi taikka tarkoittaa tällaisen toiminnan edistämistä tai tukemista, on kolmen lähinnä edellisen vuoden kuluessa työskennellyt sellaisen yhteenliittymän hyväksi tai muulla tavoin edistänyt mainittuun tarkoitukseen tähtävää toimintaa. Kolmen vuoden kuluttua säännöksen soveltuvaisuusala siten itsestään supistuisi; ja niin ollen olisi sitten toiveita saada puheenalaisesta asiasta

aikaan tyydyttävämpi lainsäädäntö. Nykyään ei siihen näytä olevan mahdollisuuksia eikä asian ratkaisua voida lykätä aiheuttamatta arveluttavaa haittaa.

Kun koetan tulla lopputulokseen siitä, mitä olen sanonut, en valitettavasti voi kommunisminvastaisesta lainsäädännöstä hetikään niin varmasti tietää, mitä nyt on tehtävä, kun viime aikoina olemme kuullee tiedettävän, käskettävän ja komennettavan, ehdottomasti, peruuttamattomasti ja mistään esteistä välittämättä. Mutta mikäli asioita nykyään voi arvostella, olen sitä mieltä, että puheena-olevat lepäämään jätetyt lait on ensi valtiopäivillä koetettava saada hyväksytyiksi. Mutta samalla on, nyt niinkuin muulloinkin, valtiopäivillä niinkuin niiden ulkopuolellakin, oltava selvällä laillisuuskannalla, lainvastaiset hyökkäykset voimassa olevaa oikeusjärjestystä sekä parlamentaarista, kansanvaltaista valtiosääntöämme vastaan on, tulkoot miltä taholta tahansa, jyrkästi torjuttava, ja ainakin perusteet tässä valtiosäännössä on pysyttävä, niin että niistä ei laillisessa järjestyksessäkään luovuta.

Oikeusjärjestyksestä ja valtiosäännöstä uskollisesti kiinnipitäen on valtiopäivillä esille tulevia asioita käsiteltävä, jatkaen viime vuosikymmenen rakentavaa eduskuntatyötä, rauhallista, säännöllistä olojen kehitystä sekä valtion arvovallan ja Suomen kansainvälisen aseman vakaannuttamista.

**Kansalaiset! Äänestäkää
Kansallisen Edistyspuolueen
ehdokkaita!**